

U Srbiji je predviđena izgradnja 856 malih hidroelektrana i to po katastru sačinjenim pre 32 godine koji nikada nije postao zvanični državni dokument. Ipak, lokacije, mišljenja, saglasnosti koje izdaju nadležni organi pozivaju se na ovaj spis. Kada bi se izgradile sve te predviđene MHE izgubili bismo oko 2.200 kilometara vodotokova, a dobili bismo tek 3,5 odsto potrebne električne energije. Ali, ako bi se Elektroprivreda Srbije izborila sa gubicima električne energije nastalim na putu od proizvođača do korisnika, a oni prema procenama Svetske banke iznose oko 15 odsto, verovatno ne bi morala da se izgradi nijedna MHE. Ovo je samo jedno od pitanja koje se nametnulo prisutnima tokom predavanja dekana Šumarskog fakulteta prof. dr Ratka Ristića u Srpskoj akademiji nauka i umetnosti (SANU) u okviru serijala posvećenom energetskej efikasnosti.

Prof. dr Ristić podsetio je da je do sada izgrađeno oko 135 MHE, a prava je invazija u slivu reke Jošanice gde radi njih 17 i to bez svih neophodnih dokumenata. No, ta činjenica nije bilo dovoljna da se njihov rad zabrani, a iz cevi oslobodi oko 27 kilometara vodenog toka Jošanice.

On je podsetio na reči Martina Dojla, direktora Vodoprivrednog programa na univerzitetu Djuk, da mnogo malih brana na jednom vodotoku liči na „smrt hiljadu rezova“, aludirajući na izvršenje smrtne kazne u Kini, kada je osuđenik zasecan 1.000 puta do smrti.

Tokom predavanja, koje je rezultat saradnje i sa kolegama sa Šumarskog, ali i sa stručnjacima sa Biološkog fakulteta, osvrnuo se i na teze koje se najčešće čuju među onima koji zagovaraju izgradnju ovih hidrocentrala.

- Apologete vole da kažu da u Evropi ima 24.000 izgrađenih MHE, ali zaboravljaju da napomenu da su te zemlje mnogo bogatije vodom. Podsetiću, Srbija je najsiromašnija zemlja Balkana kada govorimo o vodenoj površini, a jedna od najsiromašnijih u Evropi. Protivnike MHE optužuju da podržavaju vetrogeneratore, a podsetiću da je 200 megavata puštenih iz vetra ove godine jednako proizvodnji struje iz 400 malih hidroelektrana - naglasio je prof. dr Ristić.

Obilazeći 46 lokacija sa kolegama, Ristić se uverio da MHE ne poštuju biološki minimum, odnosno koliko vode može ući u cev a koliko će ostati u vodotokovima. On je upozorio i da to moraju da rade biolozi, a nikako inženjeri. Takođe, uverio se da nijedna riblja staza, ako i postoji, nije urađena tako da ribe njome mogu da se kreću.

- Nailazili smo i na zatvorene staze, jer vlasnik MHE zna da što je više vode veća je i kinetička energija, brže se vrte turbine i proizvodi se više struje - dodao je jedan od najglasnijih protivnika izgradnje MHE u Srbiji.

Predavanje je sadržalo i brojna svedočenja o tome da MHE nisu poželjne ni u drugim zemljama. Vlasti u kineskoj provinciji Sečuan ograničile su njihovu izgradnju do 2020.

godine, a kao razlog navele su negativan uticaj na životnu sredinu. Najmnogoljudnija provincija Kanade Ontario ukinula je 758 ugovora koji se odnose na obnovljive izvore energija, a u SAD je uklonjeno 1.100 malih brana i vodotokova uglavnom iz ekoloških razloga. A Nemci MHE smatraju zastarelom tehnologijom.

Negirajući optužbe da se iza protivljenja izgradnje MHE kriju politički interesi, Ristić dodaje da smatra da bi „svaka pametna vlast trebalo da otkloni razloge koji su doveli do nezadovoljstva”.

Izvor: politika.rs